

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Федорук Олесі Михайлівни
«Формування фахової компетентності майбутніх документознавців
в галузі електронного документообігу у професійній підготовці»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю
011 «Освітні, педагогічні науки».**

Актуальність теми визначається тим, що за умов розбудови української державності надзвичайно актуальною є проблема розроблення нової філософії національної системи освіти, що зумовлює необхідність визначення провідних теоретичних і методичних засад її реалізації, зокрема й у закладах вищої освіти. У цьому зв'язку гостро стоїть проблема реформування мети, конкретних цілей та оновлення змісту, удосконалення технологій професійної підготовки майбутніх фахівців як провідного напрямку інтеграції вищої освіти України до європейської і світової освітньої системи.

Дисертаційна робота Федорук Олесі Михайлівни присвячена проблемі, пов'язаній з формуванням фахової компетентності майбутніх документознавців в галузі електронного документообігу у професійній підготовці.

Відповідно, це детермінує необхідність модернізації державної політики у сфері освіти, що має забезпечити підвищення якості професійної підготовки фахівців і їхньої конкурентоспроможності, розроблення нового змісту вищої освіти, форм, методів і засобів навчання, удосконалення освітніх технологій на засадах компетентнісного підходу. Саме останнє є провідним чинником прискорення процесів становлення і розвитку сучасної документно-інформаційної сфери, що буде можливим за умови поєднання гуманітарного та технологічного компонентів сучасної вищої освіти, застосування новітніх інформаційних технологій як основи ефективного формування фахової компетентності майбутніх фахівців-документознавців у галузі електронного документообігу.

Здобувачкою схарактеризовано ключові поняття дослідження: «документ», «документообіг», «електронний документ», «електронний документообіг», «компетенція», «компетентність» та «компетентнісний підхід у професійній підготовці майбутніх документознавців в галузі електронного документообігу».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконувалося відповідно до тематики науково-дослідницької роботи кафедри теорії та методики професійної освіти «Формування професійної компетентності майбутніх вчителів технологій у контексті неперервної освіти України» (державний реєстраційний номер 0116U005228).

Тема дисертації затверджена Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 14 від 29 жовтня 2015 р.), узгоджена в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 8 від 15 грудня 2015 р.) і уточнена на засіданні Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 10 від 27 жовтня 2016 р.).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

уперше теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально підтверджено ефективність педагогічних умов формування фахової компетентності майбутніх документознавців (розроблення комплексу заходів, спрямованих на особистісне формування і розвиток знаннєвої компоненти майбутніх документознавців у галузі електронного документообігу в процесі реалізації процесуальних домінант (компетенції, компетентність, компетентнісний підхід; організація як традиційної, так і інноваційної аудиторної й позааудиторної самостійної освітньої діяльності майбутніх документознавців у галузі електронного документообігу в процесі професійної підготовки; формування професійно-ціннісних орієнтацій щодо здобуття якісної професійної освіти майбутніми документознавцями в галузі електронного документообігу в професійній підготовці; поєднання вдосконалених традиційних та інноваційних форм і технологій їхнього теоретичного навчання в закладах вищої освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації (К-профілю) у межах запровадження дуальної форми освіти);

запропоновано характеристику провідних фахових компетенцій: інформаційно-технологічна, інформаційно-організаційна та інформаційно-діяльнісна, критеріїв перевірки ефективності їх формування (когнітивно-пізнавальний, оцінно-рефлексивний, професійно-діяльнісний) і їх показників та трьох рівнів (низького, середнього, достатнього) сформованості досліджуваного феномена;

уточнено змістові характеристики поняттєво-термінологічного апарату дослідження, у межах якого запропоновано формулювання його провідного поняття «фахова компетентність майбутніх документознавців у галузі електронного документообігу», сутність якого розглядається як інтегральна характеристика професійних і особистісних якостей,

сформованих фахових компетенцій, зокрема засвоєних фахових знань, вироблених умінь та навичок ефективно працювати в спеціалізованому інформаційно-технологічному середовищі документознавства за умови застосування інформаційно-комп'ютерних технологій для отримання, систематизації, аналізу, узагальнення та передачі професійно значущої інформації;

подальшого розвитку набули вдосконалені традиційні та інноваційні ефективні форми, методи й засоби організації професійної підготовки майбутніх документознавців у галузі електронного документообігу за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» відповідно до сутності та структури формування їхньої фахової компетентності в закладах вищої освіти.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в їх готовності до впровадження в процес професійної підготовки майбутніх документознавців у галузі електронного документообігу в закладах вищої освіти. Розроблено й упроваджено в навчальний процес практикум «Інноваційні практичні завдання з формування фахової компетентності майбутніх документознавців в галузі електронного документообігу», професійно орієнтовані блоки дисциплін, у змісті яких є той зміст, що може бути використаний для формування визначених інформаційно-технологічної, інформаційно-організаційної та інформаційно-діяльній фахових компетенцій майбутніх документознавців, а саме: інформаційно-технологічна (Вступ до інформатики та документації, Інформаційні системи управління, Управління персоналом, Цифрові та технологічні рішення, Інформаційні технології, Інформаційно-комунікаційні технології з наукою, Електронні та цифрові системи, Комп'ютерні та електронні системи, Управління інформаційними технологіями для бізнесу, Комп'ютерні мережі, Цифрові носії інформації); інформаційно-організаційна (Бізнес-адміністрування, Державне управління, Комунікації, Бізнес-дослідження, Smart менеджмент, Адміністрування установ та підприємств, Комунікаційні дослідження та технології управління інформацією, Інформаційні системи та технології, Управління та розвиток людських ресурсів, Менеджмент); інформаційно-діяльній (Інформація та документація, Міжнародне ділове адміністрування та інформаційні технології, Управління інформаційними технологіями, Візуальні комунікації, Наука та технології, Професійне навчання, Комп'ютерна освіта та навчальні технології, Міжнародне ділове адміністрування). Зазначені дисципліни подані О. М. Федорук як приклад для вдосконалення системи підготовки спеціалістів документознавців, що формують інформаційно-технологічну, інформаційно-організаційну та

інформаційно-діяльнісну фахові компетенції, що є складниками фахової компетентності майбутніх документознавців у галузі електронного документообігу в професійній підготовці (галузь документознавства, інформаційної педагогіки, інформатики, інформаційних систем, технологій та електронного документообігу як важливих показників конкурентоспроможності фахівців у галузі документознавства та інформаційної діяльності).

Результати дисертаційної роботи можуть бути використані в системі професійної підготовки майбутніх фахівців з документознавства та інформаційної діяльності в закладах вищої освіти, у системі післядипломної педагогічної освіти, у самоосвітній діяльності майбутніх фахівців.

Апробація результатів дисертації. Основні положення та результати дисертаційної роботи доповідалися на науково-практичних конференціях різного рівня: *міжнародних* – «Наука, освіта, суспільство очима молодих» (Рівне, 2017), «Психологія та педагогіка в системі сучасного гуманітарного знання XXI століття» (Харків, 2017), «Наука, освіта, суспільство очима молодих» (Рівне, 2018), «Наука, освіта, суспільство очима молодих» (Рівне, 2019), «Наука, освіта, суспільство очима молодих» (Рівне, 2020); *всеукраїнських* – «Роль науки, релігії та суспільства у формуванні моральної особистості в сучасній Україні» (Рівне, 2016), «Використання інформаційних технологій у сучасному виховному процесі» (Рівне, 2016), «Суспільні дисципліни як засіб формування цивілізаційної компетентності здобувачів освіти» (Рівне, 2018); *регіональних* – «Роль особистості у реформуванні української школи: від досвіду до інновацій (до 75-річчя з дня народження Т. Д. Дем'янюк)» (Рівне, 2019); на щорічних звітних наукових конференціях професорсько-викладацького складу, аспірантів і молодих учених, засіданнях кафедри теорії та методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Достовірність та обґрунтованість одержаних результатів.

Наукові положення та висновки є достовірними та обґрунтованими. Вони підтверджуються фактичними даними, узгоджуються з теоретичними положеннями, апробовані на 9 науково-практичних конференціях різного рівня, а також упроваджені в освітньо-виховний процес 6 закладів вищої освіти.

Наукові праці, які відображають результати дисертації. Основні положення й результати дисертації викладено в 13 публікаціях (одноосібних), із них 5 статей відображають основні наукові результати, 1 – у зарубіжному науковому фаховому виданні, 4 – апробаційного характеру, 3 – додатково висвітлюють наукові результати.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ
Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації

Статті у зарубіжних наукових періодичних виданнях:

1. Федорук О. М. Основні підходи до розуміння понять і термінів у сфері електронного документообігу. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. Budapest, 2019. VII (82), Issue: 202. С. 14–17.

Статті в наукових фахових виданнях України:

2. Федорук О. М. Електронна система документообігу у вищому навчальному закладі: до постановки проблеми. *Науковий вісник: зб. наук. пр.* Чернівці: Чернівецький нац. у-т, 2015. Вип. 766. С. 189–194.

3. Федорук О. М. Професійна підготовка документознавця в інформаційному середовищі як об'єкт педагогічного дослідження. *Інноватика у вихованні: зб. наук. пр.* Рівне: РДГУ, 2016. Вип. 3. С. 303–308.

4. Федорук О. М. Використання інформаційних технологій в освітній сфері ВНЗ: прикладні аспекти. *Інноватика у вихованні: зб. наук. пр.* Рівне: РДГУ, 2016. Вип. 4. С. 350–356.

5. Федорук О. М. Використання інформаційних технологій у професійній підготовці документознавця. *Інноватика у вихованні: зб. наук. пр.* Рівне: РДГУ, 2017. Вип. 5. С. 272–278.

6. Федорук О. М. Специфіка професійної підготовки документознавця в умовах інформаційного середовища. *Педагогічні науки: зб. наук. пр.* Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. Вип. LXXVI. Том 3. С. 88–91.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Федорук О. М. Стан професійної документознавчої освіти у ВНЗ: проблеми і перспективи. *Особистість, суспільство, політика: матеріали IV Міжнародної наук.-практ. конференції* (м. Люблін, 20–21 черв. 2016). Люблін, 2016. С. 77–80.

8. Федорук О. М. Професійна компетентність майбутніх документознавців. *Психологія та педагогіка в системі сучасного гуманітарного знання XXI століття: матеріали наук.-практ. конференції* (м. Харків, 8–9 груд. 2017). Харків, 2017. С. 78–81.

9. Федорук О. М. Формування документознавця як фахівця. *Суспільні дисципліни як засіб формування цивілізаційної компетентності здобувачів освіти: матеріали Всеук. наук.-практ. конференції* (м. Рівне, 27–28 квіт. 2018). Рівне, 2018. С. 208–212.

10. Федорук О. М. Електронний документообіг як інновація менеджменту в Новій українській школі. *Роль особистості у реформуванні української школи: від досвіду до інновацій (до 75-річчя з дня народження*

Т. Д. Дем'янюк): матеріали Регіональна науково-практична конференції (м. Рівне, 14 трав. 2019). Рівне, 2019. С. 123–131.

**Опубліковані праці, які додатково відображають наукові
результати дослідження**

11. Федорук О. М. Формування професійної компетентності документознавця з використання систем електронного документообігу: аналіз головних проблем. *Молодий вчений*. 2018. № 1 (53). С. 391–394.

12. Федорук О. М. Електронний документообіг як ефективна умова організації роботи викладача та студента у ВНЗ. *Інноватика у вихованні: зб. наук. пр.* Рівне: РДГУ, 2015. Вип. 2. С. 282–287.

13. Федорук О. М. Формування професійної компетентності документознавця в галузі електронного документообігу у ВНЗ. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології: зб. наук. пр.* Київ: Педагогічна думка, 2015. Вип. 2. С. 228–236.

Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладання. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, висновків, списку використаних джерел (546 найменувань, з них 25 іноземною мовою) та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 375 сторінок, з них 200 сторінок основного тексту. Робота містить 20 додатків на 103 сторінках, 28 таблиць та 7 рисунків на 39 сторінках.

Дисертацію написано чіткою мовою, структура дисертації відповідає алгоритму здійсненого авторкою дослідження. Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та доступний для сприйняття. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 року № 167), Наказу МОН України від 12.01.2017 року № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації». Стиль викладення матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі.

Відповідність дисертації вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Дисертація Федорук Олесі Михайлівни «Формування фахової компетентності майбутніх документознавців в галузі електронного документообігу у професійній підготовці» є самостійним і завершеним науковим дослідженням, виконаним у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Робота містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні та експериментальні результати проведеного дослідження формування фахової компетентності майбутніх документознавців в галузі

електронного документообігу у професійній підготовці, що має істотне значення для галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Дисертаційна робота виконана на достатньо високому рівні, її результати мають наукову новизну і практичну значимість. Основні положення дисертації опубліковані в наукових фахових виданнях України та у виданнях інших держав, оприлюднювались на науково-практичних конференціях різного рівня. Дослідження відповідає обраній темі, розкриває її та підтверджує, що О. М. Федорук вирішено поставлені у роботі завдання. Здобувачкою дотримано вимоги академічної доброчесності та не допущено її порушень під час дослідження. За змістом дисертаційна робота, її науково-прикладні результати та висновки відповідають спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки».

ВИСНОВОК

Ознайомившись із дисертацією Федорук О. М. «Формування фахової компетентності майбутніх документознавців в галузі електронного документообігу у професійній підготовці» та науковими публікаціями, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, а також взявши до уваги підсумки фахового семінару, вважаємо, що:

1. Дисертаційна робота Федорук О. М. «Формування фахової компетентності майбутніх документознавців в галузі електронного документообігу у професійній підготовці» відповідає спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» (галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»).

2. Федорук О. М. опубліковано за темою дисертації 13 наукових публікацій, з них 5 розкривають основний зміст дисертації, відображають наукову новизну отриманих результатів і відповідають вимогам пп. 9, 11, 12 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167).

3. Дисертаційна робота Федорук О. М. «Формування фахової компетентності майбутніх документознавців в галузі електронного документообігу у професійній підготовці», подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (zareestrovano в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023) та пп. 9–12 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167).

4. Дисертаційна робота Федорук Олесі Михайлівни «Формування фахової компетентності майбутніх документознавців в галузі електронного документообігу у професійній підготовці» може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» (галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка») у разовій спеціалізованій вченій раді.

РЕЦЕНЗЕНТ:

доктор історичних наук, професор,
професор кафедри документальних
комунікацій і бібліотечної справи
Рівненського державного
гуманітарного університету

Г. М. Швецова

РЕЦЕНЗЕНТ:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційно-комунікаційних
технологій та методики викладання
інформатики Рівненського державного
гуманітарного університету

Н. О. Остапчук

15.06.2020

Шевцова Т. В. ДІГУ
Підпис Остапчук Н. О. засвідчую
як член загального відділу
В. П. Давиденчук

